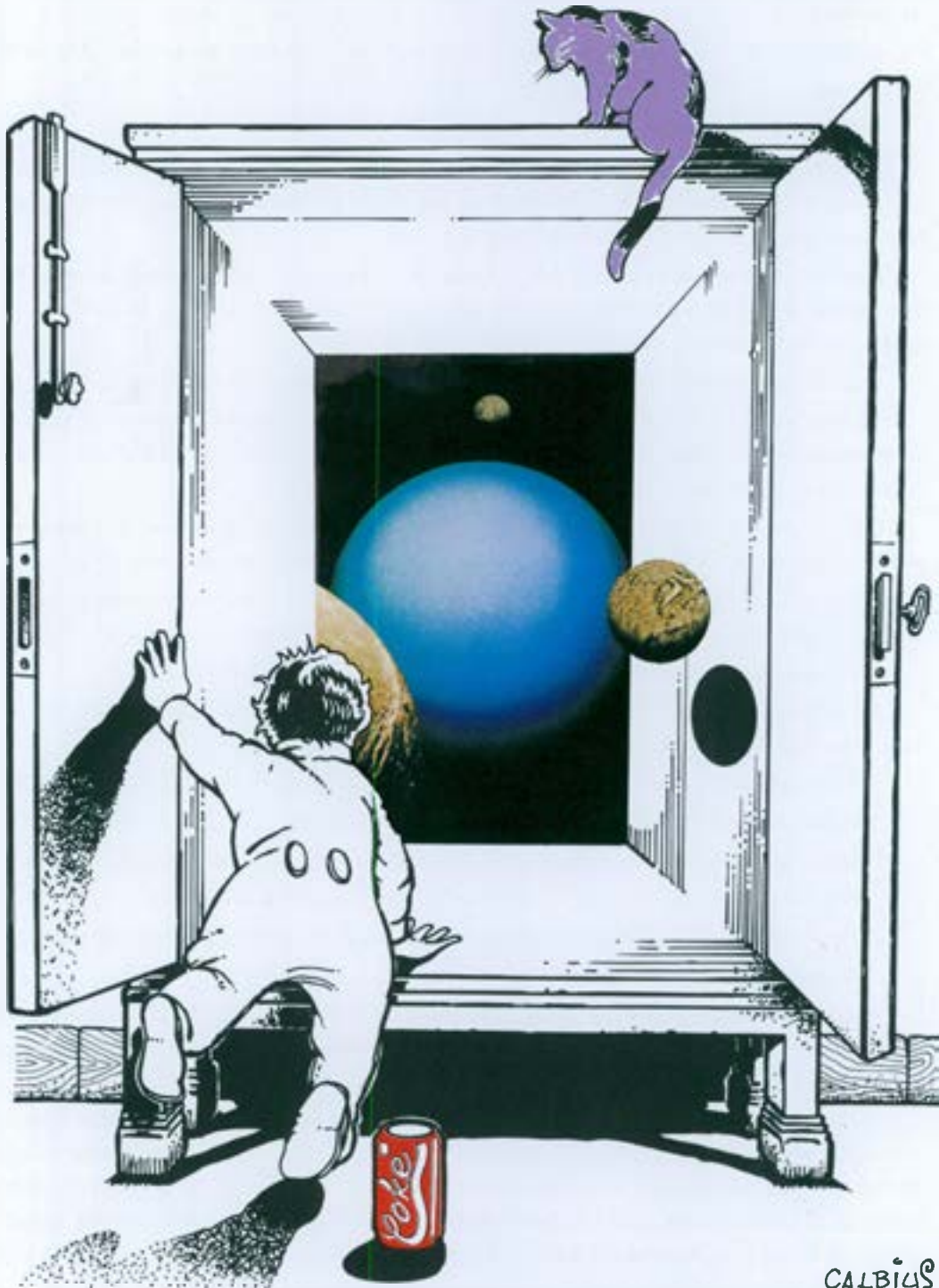

PEP ALBANELL

MIL ANYS VISTA

CALBIUS

Aquell vespre, a la nevera només hi havia mig enciam del dia abans i un parell d'ous. Però vaig pensar que més valia això que res i em disposava a preparar-me un honrat repàs d'ous ferrats, pa sec i amanida quan van trucar a la porta. «Mentre no sigui algú que pretengui convidar-se a sopar!», vaig dir-me jo mentre anava a obrir. No era ningú amb ganes de quedar-se a sopar, era el veí del replà. Escabellat, els ulls sortint-li de les conques, i amb una mena de sanglot histèric embarbussant-li les paraules:

—Pestxicotinglaiai! Potxi-potxi fi-fidiuantres armariolestia! —em va deixar anar, si fa no fa.

—I ara!

—Corrents! —va concloure ell, determinadíssim.

I com que no feia gens el posat de qui va a casa dels altres amb intenció de quedar-s'hi a sopar, no el vaig pas fer passar, sinó que el vaig seguir cap al seu pis. Sobretot perquè em va engrapar fermament pel canell i em va arrossegar cap a ca seva.

I que no es va aturar al rebedor o a la saleta, posem per cas, sinó que em va fer anar fins a la mateixa alcova de matrimoni. I allà, als peus del llit, davant l'armari, em va deslliurar del grilló que em castigava el canell.

—La meva dona em matarà! —va declarar ara, d'una manera molt més intel·ligible.

La idea no em semblava pas tan forassenyada, si aquella llei d'atacs li sovintejaven, però em vaig estimar més no opinar, per un si de cas, i vaig continuar amb la meva cara d'enze, mentre em fregava el canell adolorit.

—En aquest cas, val més que m'aviseu quan us hagi fet la feina —vaig intentar fer broma jo—. Als detectius ens solen venir a buscar quan l'esguerro ja està fet, i no pas abans de fer-lo...

L'home, però, estava tan trasbalsat que no em va ni sentir. S'havia assegut pesadament damunt el llit i m'assenyalava amb una mena d'estrany deficiència nerviosa, l'armari.

—El nen! El nen ha desaparegut!

La veritat és que no excel·leixo pas per la rapidesa amb què capto missatges xifrats, per això vaig trigar uns segons en fer-me capaç del que l'home volia dir-me.

—Voleu dir que ha desaparegut aquí dintre? —vaig insinuar jo.

L'home va fer que sí amb el cap, tot deglutint sorollosament.

—Doncs obrim la porta de l'armari... —vaig suggerir tot prement el pomet de la porta.

—No! —va saltar ell com si se li haguessin disparat les molles del matalàs.

—No! —vaig concedir prudentment jo, enretirant la mà de la porta perquè no hi hagués dubtes.

—No sabeu pas el que hi ha, aquí dintre!

No, no ho sabia. Ni tenia cap ganes de saber-ho, la veritat. Però es que el veí estava d'allò més disposat a explicar-m'ho. L'home, vist que jo havia renunciat a obrir l'armari, s'havia tornat a deixar anar damunt el llit.

—Feia temps que la dona deia que ens calia un altre armari, i avui, en tornar de la feina, he vist aquest al drapaire de la cantonada. Com que la Joana, la dona, se n'havia anat avui a visitar la seva germana i sempre que va a veure la seva germana torna molt tard, he pensat donar-li una sorpresa. El moble sembla sòlid i de bona qualitat, i com que el preu m'ha semblat una veritable ganga, he tancat el tracte aviat, no fos que el drapaire es repensés i m'apugés el preu mentre em decidia. El noi m'ha ajudat a pujar-lo per l'ascensor i a entrar-lo fins aquí...

Em sembla magnífic que els marits complaents comprin armaris de segona mà a les seves dones, però en aquell moment em resultava molt més suggestiva una mitja amanida d'enciam i uns ous ferrats. Per això em vaig mirar les ungles de la mà dreta, mentre em ficava l'esquerra a la butxaca i feia sonar les claus del meu pis.

—Ehem! D'aixonsis del dallonses, jo...

—Espereu! —va tornar a saltar amb una inusitada violència el veí; vaig deixar de fer sonar les claus de patac.

—No sabeu el que hi ha dins aquest armari!

Ja hi tornàvem a ser! Doncs hi devia haver prestatges, barres per a penjar-hi penjadors, calaixos, coses d'aquestes...

—Us deveu pensar que hi ha prestatges, barres per a penjar-hi penjadors, calaixos i coses d'aquestes, oi? Doncs no!

—No! —vaig reblar jo solidàriament i per seguir-li la veta.

—No hi ha res d'això! Mireu el que us dic: quan el noi i jo hem tingut ben col·locat l'armari, ell se n'ha anat a buscar alguna cosa per beure a la nevera i jo he obert aquest trasto per veure com era per dins. I ha semblat talment com si hagués obert la porta d'un passadís d'un parell de metres de profunditat, al final del qual s'hi veia una altra porta!

I l'home va callar, tot mirant-me fixament. Em va semblar que esperava alguna mena de reacció per part meva, i com que no sabia massa com manegar-m'ho vaig deixar anar un «Fixa't tu!» de compromís que em va salvar la situació.

—Sí, el que sentiú! Darrera aquesta porta no hi ha calaixos o penjadors, sinó un passadís d'un parell de metres de fondària. L'armari fa seixanta centímetres de fons, però el passadís té un parell de metres. Ho podeu entendre?

Boig com un llum. No hi havia cap dubte. Com una cabra. I això anant bé.

—I... I la vostra dona quan dieu que ha de tornar?

—Deixeu-vos de dones! I mireu!

D'una estrebada va obrir la porta de l'armari amb una mà mentre amb l'altra m'engrapava pel clatell i m'abocava a l'interior del moble. Hi havia un passadís d'un parell de metres amb una porta al fons, en la penombra. Hi era!

—Us ho creieu ara?

Vaig fer que sí amb el cap. En aquell moment tenia prou feines per respirar i no podia fer servir la boca per cap altra cosa que per a aconseguir la major quantitat possible d'aire.

—Doncs el desgraciat del meu fill, aprofitant que jo m'havia quedat com un estaquirot esmaperdut mirant aquest passadís de dos metres dins d'un armari de seixanta centímetres, ha passat per sota el meu braç i amb una llauna de coca-cola a la mà ha travessat el passadís i ha passat la porta del fons. I ha desaparegut!

—Haver-li anat al darrere! —se'm va acudir de dir quan vaig retrobar l'ús de la paraula.

—I què us penseu que he fet? Entrar al seu darrere. Però sabeu el que hi ha darrera l'altra porta?

Vaig fer que no amb energia. Estava fart d'endevinalles, aquell vespre.

—Doncs el món més horrible que mai us pugueu imaginar! Hi ha com una mena de desert calcinat, sense vegetació, si no és per uns troncs pelats i renegres que s'alcen aquí i allà. El cel

és fosc i pesant, roig per la banda de l'horitzó i negrós per la part de dalt. Les bromes que oscil·len d'una banda a l'altra del cel són també gairebé negres. Tothora xiula un vent malestruc que aixeca i remou la cendra del terra. I tan aviat t'enlluerna un llampec que et mata el cuc de l'orella amb el seu espetec sec, com que cau una calamarsa violenta i fumejant que omple el terra de boles d'un estrany gel brut, o bé plou un fang espès i embrutidor que omple les branques pelades dels arbres d'unes estranyes i horroroses fulles regalimants... I entre tot això deambulen, gemegants, uns fastigosos éssers malformats i verrugosos, plens de crostes i excrecències tinyoses... Això és el que he trobat a l'altra banda de la porta del fons per on s'ha escolat el malaventurat del meu fill!

—I? —vaig demanar d'allò més escamnat.

—I us he vingut a buscar. Perquè m'ajudeu a anar-lo a rescatar...

Àngela! Si més no, començava a lligar caps, jo. El veí no estava liró, sinó que estava molt més ben centrat que jo no em pensava perquè quan es va haver explicat vaig saber que la meua ajuda no havia de ser moral, només. S'esperava molt més, de mi. Molt més del que jo estava disposat a donar espontàniament i per les bones. Però el veí anava a les males. I com que era força més fort i gros que no jo, vaig haver d'aventurar-me per aquell estrany passadís d'armari, amb una corda lligada a la cintura, mentre ell, assegut confortablement en el seu llit, mantenia entre les mans l'altre cap de la corda.

Però quan vaig obrir la porta fatídica no em vaig trobar amb aquell món infaust que m'havia descrit aquell barrut, sinó tota una altra cosa.

Per començar, res de desert, ni terra calcinada, ni cendres ni cels negres. Ni éssers monstruosos. Tot el contrari. Pel que semblava em trobava enmig d'un jardí o un parc d'una gran ciutat. Bé, només quan m'ho van dir vaig saber que érem al mig d'una gran ciutat, ja que, el que és veia més enllà i pel damunt dels arbres eren amables edificis de dos o tres pisos, tot just. Feia un dia magnífic i per la posició del sol vaig deduir que devia ser a mig matí. La gent duia una mena de túniques lleugeres i de colors vius i clars. I tothom tenia al rostre com una expressió plàcida de satisfacció i benaurança. *Que és el paradís, això, potser?*, vaig demanar a un d'aquells éssers d'aspecte feliç que passaven pel meu costat. El personatge es va aturar, em va mirar amablement, va decantar el cap i va dir alguna cosa en una llengua incomprendible per a mi. En veure que no l'entenia, l'home es va treure un petit aparell de la butxaca, i el va col·locar entre ell i jo i em va fer un gest d'invitació amb la mà. *On som, si es pot saber?*, vaig demanar. I l'home, suposo que gràcies al minúscul aparell, em va entendre. I encara més: va començar a parlar i jo entenia tot el que em deia, encara que parlava el mateix idioma d'abans. *Barcelona-quatre*, va respondre'm el personatge. Naturalment aquesta resposta em va causar l'efecte d'una martellada enmig del cap. Però jo tenia tantes preguntes per fer i tantes coses per aclarir que l'afany de saber no em deixava atabalar per la confusió i el desconcert que em produïen les amables i pacients respostes del meu interlocutor.

Com que semblava que l'home no tenia gaire pressa, ens vam asseure en un banc mentre em posava al corrent d'algunes coses. Com per exemple que en aquell món hi havia sis Barcelones, i totes formaven part d'uns Països Catalans, els qual formaven part de la Comunitat Europea, la qual formava part de la Federació Mundial, la qual formava part de la Confederació Intergalàctica, la qual (i aquí ja em vaig perdre). Em va aclarir que en aquella ciutat, com en tot el País, es parlava el català, que era una de les dues-centes llengües antigues que pervivien i es mantenien vives, ja que les macro-organitzacions no sols havien fet desaparèixer les petites comunitats nacionals, sinó

que les protegien i fomentaven, de la mateixa manera que protegien la flora, l'ecosistema del món. *Als terraquis els va costar molts anys, però van aprendre, a còpia de passar-les morades que viure i créixer no vol dir destruir i degradar, sinó millorar i potenciar, tan sigui en el terreny físic com moral o polític, tan en societat, com en la cultura. Tenim tan poques coses i ens ha costat tants segles perfilar-les que no ens podem permetre el luxe de perdre'n ni una. Ni una mata, ni un insecte, ni un ball, ni el dialecte d'abast més reduït...*, em va dir en algun moment, i això em va quedar gravat. Ell no parlava el català perquè era foraster, d'un planeta habitat de la constel·lació Alfa-Centaure, i per això havia de fer servir el traductor universal. Em va explicar també que si hagués estat europeu probablement se m'hauria pogut adreçar en català, perquè tots els terraquis parlaven, pel capbaix, una dotzena o més d'idiomes apresos per inducció nocturna. En aquest punt es va estranyar que parlant jo el català sapigués menys coses que ell del funcionament social, polític i cultural del meu propi món, ja que es pensava que jo, com a català, era també d'allà. Li anava a explicar que jo no, que jo venia de l'armari del meu veí, quan la corda, que feia estona que em tibava, em va començar estrebar de debò i me'n vaig haver d'anar per on havia vingut.

El veí m'estava esperant alçapremat d'impaciència:

—I el meu fill, què?

Li vaig haver d'explicar que del seu fill res, sobretot perquè el que jo havia trobat a l'altra banda de la porta no tenia res a veure amb el món que ell m'havia explicat i que si el seu fill s'havia perdut en aquell món sòrdid i gris era una cosa, però el que jo havia visitat era tota una altra. I ell que si volia aixecar-li la camisa, que havia vist amb els seus propis ulls aquelles misèries grises i llampeguejants i crostoses, talment un malson, de l'armari. I jo que demà m'afaitaràs, que feia un dia preciós, en un parc deliciós, amb gent satisfeta passant l'estona. I que si sí, i que si no. I que si són verdes i que si són madures, que s'obre la porta de l'armari i apareix el noi:

—Xaxi, tíos! És el forat més super que m'he vist passar pel morro. Tot déu parlant anglès, tot americà autèntic, amb marques de primera, païos. I tot de teles pels carrers. Milers de pantalles fent programes diferents, amb clips al·lucinants, amb un ritme que t'escollona i amb una música dabuten paraguai del guai. I a tota merda. La gent ballant pels carrers, pleníssims, i això sí, com un ou de plens. Però amb un soroll i una marxa que és massa de massa de massa. I mira quines coques que serveixen. De franc! És una passada inaguantable!

I mentre deia tot això el passarell ens mostrava una mena de llauna psicolèdica i fluorescent on bombollejava un suc tornassolat entre rosa i marengo. El seu pare i jo ens vam quedar amb un pam de boca oberta, mentres contemplàvem el noi, que clavant una bona xarrupada a una palla també fluorescent i virolada que sortia de la llauna, se'n va anar a obrir la porta.

Es veu que feia estona que trucaven, però ni el meu veí ni jo no ens n'havíem adonat. Poc després el noi que tornava a entrar, encara xarrupant aquella llauna raríssima. Rere seu venia un home que semblava un científic mig tocat del bolet. No era un científic mig tocat del bolet. Era un científic tocat del bolet. Del tot. I era l'inventor i el propietari de l'armari. Que va resultar que no era un armari, sinó una màquina del temps per anar al futur.

—Futur, futur... —va remugar el meu veí— si el que jo hi he vist era un desastre de no dir; tot renegrit i fosc i sutjós com si hi haguessin tirat una bomba d'aquelles...

—Precisament! —va fer triomfant el científic— aquesta màquina duu la gent a mil anys vista, però van al futur que cadascú pot esperar segons la seva manera de ser, de pensar i de fer. Vós

deveu ser dels que pensen que una bona guerra no deuria anar malament per arreglar segons què, oi? Doncs això d'aquí dintre que heu vist deu ser el que hi trobareu d'aquí a mil anys si seguim per aquest camí...

El meu veí va restar tan parat per l'explicació del científic que va restar una estona rasant-se la clepsa i dient «òndia! òndia!». Jo també vaig quedar força commocionat. Va ser el fill el que va reaccionar amb rapidesa:

—Que guai, tio! I com és que tenies la teva màquina a cal drapaire, tu!

—Jo, jo... —va remugar el veí— estic carregat de deutes. La gent no sap comprendre un geni com jo i s'exalten de seguida, si els deus quatre xavos... Res, que em van embargar! I no hi va haver manera que em respectessin ni aquesta màquina.

—Però un invent com aquest és una mina d'or! —va reaccionar a la fi el meu veí.

—Nosaltres sí que et creiem, paio. Tu ets legal! —va fer el fill.

—I l'armari és nostre, que l'hem ben pagat! —va reblar el pare demostrant que ell sí que no n'era gaire, de legal!

Però la cara amb què el savi va rebre aquesta última afirmació de propietat i per l'actitud bel·ligerant del veí, vaig veure clarament que estava a punt d'iniciar-se un altre conflicte, en el qual no hi tenia gens de ganes de participar. Del que jo tenia ganes de veritat era de fer un petit i honorat repàs a casa meva amb l'amanideta i el parell d'ous fregits. Me n'hi anava a anar, però no va poder ser. Es veu que m'havia deixat la paella al foc i amb tota aquella llarga estona s'havia produït el que les companyies d'assegurances en diuen «sinistre total». Ens van haver de treure els bombers i amb no poques dificultats. I ni parlar-ne de salvar l'armari, la màquina o el que fos...